

PARTACZ (9) *sb m*

Pierwsze a jasne; -acz(-), [-ącz].

sg N partacz (5). ◇ [G partacza. ◇ A partacza.] ◇ I partaczem (1). ◇ pl N partacze (2). ◇ I partaczami (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI (jeden z niżej notowanych przykładów) – XVIII w.

1. Rzemieślnik nie należący do cechu, pracujący pokątnie (8) : Bo też żadnye y nieprzyłtoynieby to było wyłtác s łzkoły nic łie nye náuczývłly [...]/ yedno pyenyądze á nakłády y čás łtrawíwłly. Yáko tho wyęc czynýą oni ktorzy łobye ná rzemyęsle tełknyą/ s ktorego gdy wyłtána/ dla tego iż go trochę byli zákusili będą theż partolíc/ od czego zowemy ye tym łowem Pártáczámi. *GliczKsiąż N2v, N2v marg; [partacza za iego Kolacią y za sprawami do tego przýnaliezącemi sprawicz, do Czechu tego łwoiego prziiąncz MetrKor 1578 117/446v; WilkPozn III 1592 nr 91].*

W porównaniu (1): ten kthory łie w łzkole nye douczy thego częgoby myał vrozłly vzywác/ nye thák yákoby myáło być/ á potrzebáby było/ ále yáko pártácż polpolicye zwykł/ wtem łie wyłtáwi. Ktorego pártáctwá áby łie każdy vchronił/ nyechay w náukách čás dobry vczyni *GliczKsiąż N3.*

Szereg: »rzemieśniczek a partacz« (1): Więc też [*w piekle*] owych áż názybł/ co w miełciech bywáią/ Funty/ wagi y łokcie/ bárzo krótkie máią. [...] Owi rzemieśniczkowie/ á owi pártácze/ Káždy więc tám z ofobná ná łwą nędzę płácze *RejWiz 162v.*

Przen: Człowiek niedouczony, marny wykonawca (4) : *RejWiz 115;* Komuż tedy odkázuiefz odumárłe łprzęty/ Lutnią y treśc niedotyczną/ o Pòéta łwięty? Tchu y dowćipu po tobie żaden dżiś nie ma łto/ Coby łię twych pieśni podiáł/ pártáczełmy prołto. *KlonŻal B2v.*

[W połączeniu szeregowym: Yakocz vřagacze a przelłiadowcze Maryi łą prołtaczy wpíłmýe łwięthým, prawým partacze, Chłoptáłłowie Grýndalyowie ArgWykład 116.]

W przeciwstawieniach: »dobry szermierz, mistrz ... partacz« (2): Krol rzekł/ wolę iż dobry łzermierz mię vbiye/ Niżłiby pártácż s cieniá/ co łie w kącíe kriye. *RejZwierz 9v; Vmie Miłtrż o łwym Rzemiełle powiedzieć/ A Pártácż w kącíe závždy mułi łiedzieć. StryjKron 279.*

2. Ten, kto się trudni naprawą starych rzeczy; sarcinator Calep; cerdo, interpolator, mango, qui rudes pannos expolit a. facit, rudiarius, sutor vetera reficiens, veteramentarius Cn (1) : Sarcinator – Ten ktori łzati opprawiá, opprawiacz, partacz. *Calep 946a; [Pártacz/ Stellio, cerdo, veteramentarius. Volck Qqq2].*

Synonimy: 2. latacz, oprawiacz.